

Vlaanderen
is natuur

© Ludo Goossens

COMPENSATIE BESCHERMING NESTEN EN JONGEN BROEDVOGELS OP LANDBOUWPERCELEN 2025

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

© Bernard Van Eiegem

1. Inleiding

De Vlaamse overheid voorziet een compensatie voor het nemen van maatregelen voor nestbescherming. Deze maatregelen dienen om nesten en kuikens van volgende zeldzame broedvogels te beschermen in het landbouwgebied: bruine kiekendief, grauwe kiekendief, blauwe kiekendief, steppekiekendief, grutto, wulp, kwartelkoning, velduil en grauwe gors. Personen die op het ogenblik van de waarneming van een broedende doelsoort uitbater of gebruiker¹ zijn van één of meerdere percelen waar ze omwille van de broedende vogels en hun jongen ten minste een gedeelte niet kunnen maaien of oogsten, komen in aanmerking voor de compensatie. De compensatie geldt niet voor een perceel dat deel uitmaakt van een natuurbeheerplan.

De negen vermelde vogelsoorten zijn allemaal grondbroeders die vaak hun nest maken op landbouwpercelen. Het uitmaaien van nesten en kuikens tijdens oogst- en maaiwerkzaamheden heeft een grote impact op de Vlaamse populaties van deze vogelsoorten.

Met de compensatie vergoedt de Vlaamse overheid eigenaars voor de gemiste inkomsten en de extra inspanningen die ze moeten leveren als ze nesten en kuikens van de negen vermelde vogelsoorten beschermen door een perceel of een gedeelte van een perceel pas na de gebruikelijke datum te maaien of te oogsten. Dit verhoogt immers het broedsucces waardoor de vogelpopulaties van deze soorten kunnen aangroeien. Voor de bruine kiekendief, grauwe kiekendief en kwartelkoning draagt dit bij tot het bereiken van de gewestelijke instandhoudingsdoelstelling in Vlaanderen. Deze compensatie is gelinkt aan de soortenbeschermingsprogramma's voor de grauwe kiekendief, bruine kiekendief, kwartelkoning, weidevogels en akkervogels.

Meer informatie vindt u op natuurenbos.vlaanderen.be/dieren-en-planten/soortenbescherming/soortenbeschermingsprogrammas-sbps

¹ Op basis van een titel van eigendom, erfpacht of schriftelijke pachtovereenkomst. Voor pachters geldt dat bij ontstentenis van geschrift de exploitatie kan bewezen worden met alle middelen, inbegrepen getuigen, vermoedens en voorlegging van een bewijs van betaling van de canon. De begunstigde moet kunnen aantonen voor de betrokken percelen geregistreerd te zijn op basis van het decreet van 22 december 2006 houdende een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid.

2. Indiening en selectie

2.1 Voorwaarden voor het opstellen van een overeenkomst (administratief)

Om recht te hebben op de compensatie, moet de aanvrager voldoen aan alle onderstaande voorwaarden. U kunt steeds advies inwinnen over de procedure en voorwaarden bij het Agentschap voor Natuur en Bos (landbouwnatuur.anb@vlaanderen.be zie ook punt 2.3.2).

2.1.1 Voorwerp van het compensatiedossier

Het project bestaat uit maatregelen om de nesten en kuikens van deze vogelsoorten te beschermen:

- bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*)
- grauwe kiekendief (*Circus pygargus*)
- blauwe kiekendief (*Circus cyaneus*)
- steppiekiekendief (*Circus macrourus*)
- grutto (*Limosa limosa*)
- wulp (*Numenius arquata*)
- kwartelkoning (*Crex crex*)
- velduil (*Asio flammeus*)
- grauwe gors (*Emberiza calandra*)

De maatregelen bestaan erin om bij broedgevallen van deze vogelsoorten op of nabij een perceel dat in landbouwgebruik is, dit perceel of een gedeelte ervan niet te maaien of te oogsten vooraleer de kuikens zich in veiligheid kunnen brengen of zijn uitgevlogen. Specifieke voorwaarden voor de uitvoering van de maatregel per vogelsoort vindt u onder punt 3.

De waarnemingen van een van de vogelsoorten gebeuren als volgt:

- Een broedende bruine kiekendief, grauwe kiekendief, blauwe kiekendief, steppiekiekendief, grutto, wulp, velduil of grauwe gors wordt waargenomen in het perceel.
- Nest-indicerend gedrag¹ van bruine kiekendief, grauwe kiekendief, blauwe kiekendief, steppiekiekendief, grutto, wulp, velduil of grauwe gors wordt waargenomen in het perceel.
- Een roepende kwartelkoning wordt gedurende minstens twee opeenvolgende avonden of nachten waargenomen in het perceel of buiten het perceel, op maximaal 250 meter van de perceelsgrens.

2.1.2 Onverenigbaarheden

Deze compensatie kan niet worden toegekend voor delen van percelen of volledige percelen waar al een financiële tegemoetkoming verleend wordt voor dezelfde inspanning, bijvoorbeeld via een beheerovereenkomst van de Vlaamse

Landmaatschappij (VLM) in het kader van het Programma voor Duurzame Plattelandsontwikkeling (PDPO III) en het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) - Strategisch Plan.

Voor maatregelen van nestbescherming die verder gaan dan de voorwaarden in de beheerovereenkomsten, kan alsnog een compensatie worden toegekend. In dat geval wordt bekeken of de subsidiestromen complementair zijn.

Bijvoorbeeld als de maaidatum met een week of enkele weken moet uitgesteld worden om kuikens de kans te geven uit te vliegen, wordt een bijkomend forfaitair bedrag verleend van 125 euro per ha en per week extra uitstel. Uitstel wordt steeds afgesproken in samenspraak met de contactpersoon bij Natuur en Bos of VLM.

2.2 Beoordelingscriteria

De waarneming van een broedgeval van een van de negen soorten wordt beoordeeld door een medewerker van Natuur en Bos, van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) of van de Vlaamse Landmaatschappij, eventueel in samenspraak met een lokale vrijwilliger. De criteria kunnen per soort verschillen en worden in punt 3 in detail uitgewerkt.

2.3 Opstellen van de overeenkomst (praktisch)

2.3.1 Procedure

- Voorjaar: lancering van de compensatie
- Tijdens broedseizoen: De partner en de contactpersoon vullen het formulier voor de overeenkomst in. De ondertekende overeenkomst wordt gemaïld naar landbouwnatuur.anb@vlaanderen.be. Na ontvangst wordt door Natuur en Bos het compensatiebedrag ingevuld. Natuur en Bos bezorgt de ondertekende overeenkomst terug aan de partner en contactpersoon
- 31 augustus is de uiterste datum voor het afsluiten van een overeenkomst. Als aan de voorwaarden voldaan is, wordt de compensatie in één keer uitbetaald. Dit gebeurt zo snel mogelijk en uiterlijk in de maand november op het IBAN-rekeningnummer dat de partner meedeelt op de overeenkomst.

2.3.2 Vragen

Voor vragen over deze compensatie kan u terecht bij medewerkers van Natuur en Bos via landbouwnatuur.anb@vlaanderen.be.

¹ Gedrag dat wijst op de waarschijnlijke aanwezigheid van een nest zoals nestbouw, alarmeren, afleidingsgedrag, regelmatig aanvliegen met voedsel naar dezelfde plek, ...

2.4 Berekening van de compensatie

De compensatie voorziet een marktconforme vergoeding. Er wordt gewerkt met een forfaitair bedrag berekend volgens een 5-jarig teeltschema gebaseerd op de referentieopbrengsten (in euro per ha per jaar). De referentieopbrengsten worden jaarlijks bepaald door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij van de Vlaamse Overheid op basis van de opbrengsten van een bepaalde teelt voor de vijf voorgaande jaren. Voor een snede gras wordt een referentieopbrengst van 600 euro per ha gerekend voor de eerste snede en 500 euro per ha voor volgende sneden, waarbij uitgegaan wordt van drie sneden per jaar.

**Bedrag compensatie =
(oppervlakte niet gemaaid of geoogst) [ha] ×
vergoeding van de teelt [euro per ha per jaar]**

Teelt	Vergoeding 2025
Maaiteelt (incl. luzerne)	€ 600 / ha 1e snede € 500 / ha 2e snede
Geplande teelt	€ 2758 / ha
Aanwezige teelt	€ 3258 / ha

Als de gemiste inkomsten, berekend zoals hierboven beschreven, minder dan 100 euro bedragen, wordt een bedrag van 100 euro toegekend als compensatie voor de gemiste opbrengsten en de extra tijd die besteed moet worden voor het ontzien van de nestomgeving bij landbouwbewerkingen en om deze nestlocatie na het verlaten van de vogels terug in de gewenste staat te brengen. Als er bijvoorbeeld twee nesten bruine kiekendief zijn op een bepaald perceel, wordt er tweemaal 100 euro toegekend.

2.5 Kader staatssteun

Alle bedragen die vergoed worden volgens de referentieopbrengst van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, vallen niet binnen het kader van de-minimissteun aan de landbouwsector. Vergoedingen die hoger liggen dan de referentieopbrengst (bijvoorbeeld een vergoeding van 100 euro voor een nest van bruine kiekendief) vallen wel onder de de-minimissteun.

Meer informatie op:

- <https://lv.vlaanderen.be/beleid/landbouwbeleid-eu/steunmelding/staatssteun/de-minimissteun>
- <https://landbouwcijfers.vlaanderen.be/referentieopbrengsten-landbouwteelten>

De-minimis is de som van alle steun die niet door Europa is goedgekeurd en waarvan begunstigden (landbouwers) zelf moeten bijhouden dat ze een bepaald bedrag niet overschrijden. Voor de primaire productie is dit plafond vastgelegd op max. 50.000 euro per periode van drie belastingjaren per onderneming. Dit plafond is de som van alle steun die een begunstigde onder de-minimis ontvangt over drie jaar, dus niet het plafond per maatregel of per subsidiërende instantie. De begunstigde ondertekent in de overeenkomst een verklaring op eer dat dit bedrag niet overschreden wordt door toekenning van deze compensatie.

© Yves Adams/Vilda

3. Uitvoeringsvoorwaarden

Om in aanmerking te komen voor de compensatie moet voldaan worden aan volgende maatregelen:

3.1. Kwartelkoning

- Een cirkelvormige zone met een straal van 250 meter rond de roeppost, waarin het maaien wordt uitgesteld tot na 15 augustus. De afbakening per roeppost gebeurt in overleg met een medewerker van Natuur en Bos, INBO of VLM, eventueel in samenspraak met een lokale soortenkenner.
- Het perceel of het gedeelte van het perceel dat binnen deze zone ligt, wordt niet gemaaid tot en met 15 augustus. Als het perceel wordt gemaaid, wordt van binnen naar buiten gemaaid zodat eventueel nog aanwezige kwartelkoningen naar de perceelrand worden gedreven.
- Op het perceel worden ook geen andere activiteiten uitgevoerd waarbij de vogels of hun nesten ernstig verstoord kunnen worden.
- Er wordt een vergoeding van 600 euro per ha voor de eerste snede voorzien en een vergoeding van 500 euro per ha voor een volgende snede.

3.2. Bruine kiekendief in graanteelten

- Een werknemer van Natuur en Bos, INBO, VLM of een lokale soortenkenner lokaliseert het nest. Een zone van 10 op 10 meter rond het nest wordt niet gemaaid, geoogst en bewerkt zolang er jonge kiekendieven in het nest aanwezig zijn.
- Voorafgaand aan het dorsen van het graangewas wordt deze zone van 10 op 10 meter rond het nest gevisualiseerd met aanduiding van de hoeken (bamboestokjes/houten paaltjes). De afgebakende zone rond het nest dient goed zichtbaar te zijn en gevrijwaard te worden tijdens de oogstwerkzaamheden. Deze zone van 10 op 10 meter blijft aanwezig tot alle jongen zijn uitgevlogen.
- Een werknemer van Natuur en Bos, INBO of VLM of een lokale soortenkenner, die als contactpersoon wordt vermeld op het formulier, valideert het uitvliegen van de nestjongen waarna het vierkant rond het nest kan geëffend worden.
- Er wordt een vergoeding voorzien van 100 euro per nest.

3.3. Blauwe, grauwe en steppekiekendief in graanteelten

- Een werknemer van Natuur en Bos, INBO, VLM of een lokale soortenkenner lokaliseert het nest. Een zone van 10 op 10 meter rond het nest wordt niet gemaaid, geoogst en bewerkt zolang er jonge kiekendieven in het nest aanwezig zijn.

- Voorafgaand aan het dorsen van het graangewas wordt deze zone van 10 op 10 meter rond het nest gevisualiseerd met aanduiding van de hoeken (bamboestokjes/houten paaltjes). Voor blauwe, grauwe en steppekiekendief kan nog een bijkomende bescherming voorzien worden direct rond het nest in de vorm van een 'kooi' met een diameter van 1,5m. De afgebakende zone rond het nest dient goed zichtbaar te zijn en gevrijwaard te worden tijdens de oogstwerkzaamheden. Deze zone van 10 op 10 meter blijft aanwezig tot alle jongen zijn uitgevlogen.
- Een werknemer van Natuur en Bos, INBO of VLM of een lokale soortenkenner, die als contactpersoon wordt vermeld op het formulier, valideert het uitvliegen van de nestjongen waarna het vierkant rond het nest kan geëffend worden.
- Er wordt een vergoeding voorzien van 100 euro per nest.

3.4. Blauwe, grauwe en steppekiekendief in maateelten

- Wanneer nestbouw wordt vastgesteld op een perceel dat tijdens de nestbouw- of eilegfase zou worden gemaaid, kan de eerste snede op het volledige perceel worden vergoed zodat de vogels in alle rust het nest kunnen bouwen en tot eileg kunnen overgaan. Er wordt een vergoeding voorzien van 600 euro per ha voor de eerste snede.
- Eens de nestbouw voltooid en het broeden begonnen, zijn de vogels minder verstoring gevoelig en kan er gemaaid worden waarbij een zone van 20 op 20 meter rond het nest wordt gespaard. Voorafgaand aan het maaien lokaliseert een werknemer van het Agentschap Natuur en Bos, INBO, VLM, of een lokale soortenkenner het nest. Daarbij wordt een zone van 20 op 20 meter rond het nest gevisualiseerd met aanduiding van de hoeken (bamboestokjes/houten paaltjes). Deze zone wordt bij voorkeur afgezet met draad en stroom om het predatierisico te beperken. De zone wordt gevrijwaard tijdens het maaien en alle daaropvolgende werkzaamheden op het perceel. Het geheel blijft aanwezig tot alle jongen zijn uitgevlogen. Een werknemer van Natuur en Bos, INBO of VLM of een lokale soortenkenner, die als contactpersoon wordt vermeld op het formulier, valideert het uitvliegen van de nestjongen waarna de zone rond het nest kan geëffend worden. Er wordt een vergoeding voorzien van 250 euro per nest.

- Wanneer in voorkomend geval aan nestbouw begonnen wordt in een maaiteelt (vooral gras) op een perceel dat bestemd is voor een andere volgteelt, wordt gevraagd af te zien van die volgteelt en het gras verder aan te houden. Bescherming gebeurt zoals hierboven beschreven Gemiste inkomsten van de geplande teelt worden gecompenseerd aan de hand van een forfaitaire vergoeding, zijnde 2758 euro per ha.

3.5. Velduil

- Een werknemer van Natuur en Bos, INBO, VLM of een lokale soortenkenner lokaliseert het nest en gaat na of er nog eieren en/of jonge kuikens aanwezig zijn in het nest, of dat er al jongen zijn uitgezworven.
 1. Bij voorkeur wordt het maaien op het volledige perceel uitgesteld tijdens de volledige broedperiode tot het uitvliegen van de jongen. Hierbij is het ook belangrijk om aandacht te hebben voor uitgezworven jongen op naburige percelen en indien nodig om ook daar beschermingsmaatregelen toe te passen. Er wordt een vergoeding voorzien van 600 euro per ha voor de eerste gemiste snede en 500 euro per ha voor een volgende gemiste snede.
 2. Als uitstel op het volledige perceel niet mogelijk is, kan zolang er sprake is van eieren of jonge kuikens bij het maaien (eerste snede) een gebied van 40 x 40 meter rond het nest gevrijwaard worden. Deze zone wordt aangeduid door middel van tijdelijke constructies, zoals hoekpaaltjes, die vanuit een oogst- of maaimachine duidelijk te zien zijn. In deze zone wordt niet gemaaid zolang er uilskuikens in of rond het nest zijn en ten minste tot de jonge uilskuikens uitgevlogen zijn. Een werknemer van Natuur en Bos, INBO of VLM valideert het uitvliegen van nestjongen. In dat geval kan Natuur en Bos hierover ook afspraken maken met de lokale soortenkenner die als contactpersoon wordt vermeld op het formulier. Naarmate het seizoen vordert en de volgende snede zich aandient, is het belangrijk na te gaan of er al uitgezworven jongen zijn. Als dit zo is, wordt het maaien bij voorkeur over het volledige perceel uitgesteld tot het uitvliegen van de jongen. Er wordt een vergoeding voorzien van 250 euro voor het uitsparen van een vierkant van 40 x 40 meter of een vergoeding van 500 euro per ha voor een gemiste snede.

Is uitstel op het volledige perceel niet haalbaar bij de tweede snede, dan moeten kuikens vóór het maaien gelokaliseerd en in veiligheid gebracht worden. Kuikens kunnen ook uit het perceel gejaagd worden. Bij voorkeur wordt er ook voor de maaibalk uitgelopen.

- Als de uilskuikens reeds uitgezworven zijn in het grasland wordt in principe in het volledige perceel niet gemaaid. Dit kan ook een ander grasland zijn dan het grasland met het nest, als de uilskuikens zich daarheen hebben verplaatst. Als de kuikens duidelijk te lokaliseren zijn in een deel van het perceel, kan dat deel worden afgezet met kippengaas en wordt het maaien op het overige deel van het perceel begeleid door een werknemer van Natuur en Bos, INBO, VLM of door een lokale soortenkenner om eventueel kuikens die over het hoofd gezien werden in het te maaien gedeelte nog te redden. Er wordt een vergoeding voorzien van 500 euro per ha voor een (deels) gemiste snede.

3.6. Grauwe gors

- Voor de bescherming van grauwe gors zijn er twee opties, afhankelijk van de situatie en timing van het vaststellen van het nest:
 1. Habitatbescherming: Een medewerker van Natuur en Bos, INBO, VLM of een lokale soortenkenner stelt territoriaal gedrag vast. In samenspraak met de vaststeller wordt het maaien of de bewerking op het volledige perceel of een deel ervan uitgesteld. Als een medewerker van Natuur en Bos, INBO, VLM of een lokale soortenkenner vaststelt dat het broedkoppel niet meer aanwezig is, kan er in onderling overleg met de vaststeller besloten worden om het maaien of de bewerking weer te hervatten. Als het maaien hervat wordt, wordt de compensatie bijgesteld: er wordt enkel een vergoeding gegeven voor de gemiste sneden. Er wordt een vergoeding voorzien van 600 euro per ha voor de eerste snede en 500 euro per ha voor een volgende snede in geval van een maaiteelt. Voor het in stand houden van een braakliggend perceel, en dus af te zien van een geplande teelt, wordt een vergoeding voorzien van 2758 euro per ha.
 2. Nestbescherming: Een medewerker van Natuur en Bos, INBO, VLM of een lokale soortenkenner lokaliseert het nest en duidt rond het nest een gebied van 40 op 40 meter aan met tijdelijke constructies die vanuit een oogst- of maaimachine duidelijk te

zien zijn. Er wordt een vergoeding voorzien van 521 euro per nest in een aanwezige teelt.

Het perceel of een afgebakende zone wordt gevrijwaard van maaien zolang er jonge grauwe gorzen in het nest zijn en ten minste tot de jonge grauwe gorzen uitgevlogen zijn. Een werknemer van Natuur en Bos, INBO, VLM of een lokale soortenkenner valideert het uitvliegen van nestjongen.

3.7. Grutto en wulp

- Een werknemer van Natuur en Bos, INBO, VLM of een (lokale) soortenkenner lokaliseert het nestperceel en checkt of het nest nog bebroed wordt of dat er reeds kuikens zijn uitgekomen.
- Als het nest nog bebroed wordt, wordt het maaien op het perceel uitgesteld tot 10 juni. De werknemer van Natuur en Bos, INBO, VLM of een (lokale) soortenkenner volgt het nest nauw op en geeft aan wanneer er gemaaid kan worden. De beslissing of er gemaaid kan worden, is gebaseerd op het gedrag van de oudervogels. Wanneer deze niet meer alarmeren, kan er gemaaid worden. Het uitgestelde maaien geldt voor het volledige perceel, bij grotere percelen

blijft minimaal 1 ha ongemaaid. Zodra er gemaaid kan worden, gebeurt dit op een rustig tempo van binnen naar buiten zodat eventueel nog aanwezige jongen tijdig naar de perceelrand kunnen vluchten.

- Bij nesten van wulpen staat de landbouwer toe dat er een tijdelijk elektrisch raster rond het nest wordt geplaatst om dit te beschermen tegen grondpredatoren. Het raster blijft staan tot het nest is uitgekomen en de kuikens de nestlocatie hebben verlaten, dit kan dus tot na 10 juni zijn.
- Voor een maaiteelt wordt een vergoeding voorzien van 600 euro per ha voor de eerste snede en 500 euro per ha voor een volgende snede bij niet maaien tot 10 juni. Indien een andere teelt gepland staat, wordt gevraagd hiervan af te zien tot 10 juni en wordt een vergoeding van 2758 euro per ha voorzien.
- Voor weilanden die begraaasd worden, wordt voor nesten van wulp een zone van minimaal 25 x 25 meter uitgerasterd en voor grutto het volledige perceel of minimaal 1 ha. Er wordt een geschikt elektrisch raster voorzien dat het nest beschermt tegen de grazers. Ook hiervoor kan men een vergoeding aanvragen van 500 euro per hectare met een minimum van 100 euro.

Overzichtstabel van vergoedingen 2025 per soort en per teelt:

Soort	Type teelt	Opp. uitsparen	Vergoeding
Kwartelkoning	Maaiteelt	Cirkel r = 250m	€ 600 / ha 1e snede, € 500 / ha volgende snede
Bruine kiekendief	Aanwezige teelt (Graanteelt)	10 x 10 meter	€ 100 / nest
Grauwe, Blauwe, Steppekiekendief	Aanwezige teelt (Graanteelt)	10 x 10 meter	€ 100 / nest
	Maaiteelt	Volledige perceel	€ 600 / ha 1e snede (tijdens nestbouw)
		20 x 20 meter	€ 250 / nest
	Geplande teelt	Volledige perceel	€ 2758 / ha
Velduil	Maaiteelt	Volledige perceel	€ 600 / ha 1e snede, € 500 / ha volgende snede
		40 x 40 meter	€ 250 / nest
Grauwe gors (habitatbescherming)	Maaiteelt	Volledige perceel	€ 600 / ha 1e snede, € 500 / ha volgende snede
	Geplande teelt	Volledige perceel	€ 2758 / ha
Grauwe gors (nestbescherming)	Aanwezige teelt	40 x 40 meter	€ 521 / nest
Grutto en wulp	Maaiteelt	Volledige perceel (of min. 1 ha)	€ 600 / ha 1e snede, € 500 / ha volgende snede
		25 x 25 meter (+ raster)	€ 100 / nest
	Geplande teelt	Volledige perceel (of min. 1 ha)	€ 2758 / ha

